

■ **Ольга Вовчак**
Olha Vovchak

Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської справи
Університету банківської справи Національного банку України

Sc.D. (Economics), Professor, Head of the Banking Department of the University
of Banking of the National Bank of Ukraine

E-mail: vologor@i.ua

■ **Галина Миськів**
Halyna Myskiv

Кандидат економічних наук, доцент, докторант Університету банківської справи
Національного банку України

Ph.D. (Economics), Associate Professor, Doctoral Candidate of the University of Banking
of the National Bank of Ukraine

Кредитні ресурси суб'єктів кредитного ринку: теоретико-методологічні підходи

Credit resources of credit market's subjects: theoretical and methodological approaches

У статті досліджено поняття “кредитні ресурси” в розрізі суб'єктів – кредиторів кредитного ринку України: держави, банківських та небанківських фінансових установ, суб'єктів господарювання; запропоновано дефініції кредитних ресурсів для всіх кредиторів, а також визначено передумови та джерела формування кредитних ресурсів для кожного з них.

The article investigates the concept of “credit resources” in the context of business lenders of Ukraine’s credit market viz. state, banking and non-banking financial institutions, and economic entities. The authors suggest definitions of credit resources for all the creditors and determine the background and sources for formation of credit resources for each of them.

Ключові слова: кредитний ринок, кредитори, кредитні ресурси, джерела та передумови формування кредитних ресурсів.

Key words: credit market, lenders, credit resources, background and sources for credit resources formation.

Сучасна ринкова економіка спонукає суб'єктів ринку до постійного розвитку, що, в свою чергу, призводить до зростання їхніх потреб у фінансових ресурсах. Свої потреби у фінансових ресурсах суб'єкти ринку задовольняють в основному за допомогою кредитів через механізм кредитного ринку. Саме кредитні ресурси забезпечують функціонування цього ринку, зокрема дають змогу проводити кредитні операції. Недостатність же таких коштів знижує ефективність діяльності суб'єктів кредитного ринку, призводить до скорочення кредитування економічних суб'єктів та негативно впливає на стан національної економіки.

Сутність кредитних ресурсів, їхню

структуру, джерела і способи формування досліджено в працях багатьох вітчизняних та зарубіжних авторів: О.Васюренка, У.Владичин, О.Заруби, Б.Івасіва, С.Ілляшенка, О.Морозової, О.Карасика, О.Кириченка, З.Ковальової, Л.Павлової, Г.Поляка, Н.Рогожнікової, Л.Рудь, Я.Чайковського та інших. Проте здебільшого науковці акцентують увагу насамперед на кредитних ресурсах банків, залишаючи поза увагою питання формування кредитних ресурсів та їхніх джерел в інших суб'єктах кредитного ринку.

Метою дослідження в рамках статті є розкриття сутності поняття “кредитні ресурси” за суб'єктивним складом кредиторів ринку та визначення

джерел і передумов їхнього формування.

Основними учасниками національного кредитного ринку є держава, банківські та небанківські фінансово-кредитні установи, суб'єкти господарювання. Відповідно кожен із них реалізує на практиці конкретний вид кредиту, а саме:

- держава – державний кредит;
- комерційні банки – усі види банківських та міжбанківських кредитів;
- небанківські фінансово-кредитні установи – споживчі та виробничі кредити;
- суб'єкти господарювання – міжгосподарський кредит і лізинг.

Усі учасники ринку беруть активну участь у кредитних відносинах та мо-

жуть бути як кредиторами, так і позичальниками. Виступаючи в ролі кредиторів, вони зацікавлені у формуванні достатнього обсягу власних кредитних ресурсів, а в ролі позичальників — бажать отримувати кредит в обсязі, необхідному їм на даний момент для задоволення своїх потреб. Таким чином, формування кредитних ресурсів лежить в основі якісної взаємодії кредиторів та позичальників, а їхній обсяг безпосередньо впливає на прибутковість діяльності суб'єктів кредитного ринку.

З огляду на це поняття “кредитні ресурси” потребує комплексного дослідження в розрізі всіх суб'єктів — кредиторів кредитного ринку з акцентуванням на джерелах їх формування.

Незважаючи на малу частку державного кредитування з-поміж інших видів кредитування, держава є найвагомішим суб'єктом кредитного ринку і за умов значного економічного піднесення може суттєво впливати на стан національного кредитного ринку значними обсягами надання дешевих кредитів.

Кредитні ресурси держави можуть формуватися з:

- коштів, передбачених у державному бюджеті та місцевих бюджетах для надання кредитів;
- коштів, що надходять від погашення кредитів та сплати відсотків за користування ними;
- коштів забудовників, громадських організацій, кредитних спілок і банків;
- позабюджетних коштів;
- благодійних внесків фізичних і юридичних осіб;
- коштів від проведення аукціонів, конкурсів, лотерей, тендерів і виставок;
- кредитів іноземних та вітчизняних юридичних і фізичних осіб;
- матеріальних та нематеріальних ресурсів, виділених органами місцевого самоврядування, фізичними і юридичними особами в установленому порядку;
- коштів, залучених від емісії державних цінних паперів, переважно облігацій;
- інших надходжень, не заборонених законодавством [12].

Особливістю кредитних ресурсів держави є те, що вони формуються переважно за рахунок доходів державного та місцевих бюджетів. Крім цих коштів, можуть використовуватися й позичені кошти — надходження від емісії облігацій, кредити іно-

земних та вітчизняних юридичних і фізичних осіб, а також залучені кошти: благодійні внески фізичних і юридичних осіб, гранти, іноземні дотації чи субвенції.

Держава як кредитор формує ресурси для кредитування програм цільового соціально-економічного розвитку населення та суб'єктів господарювання і використовує ці кошти лише за чітким цільовим призначенням, а обсяги кредитування наперед визначено законодавчими та нормативно-правовими документами. Зміна призначення та обсягів надання державних кредитів можлива лише шляхом унесення поправок до відповідних нормативно-правових документів.

Суб'єктами формування кредитних ресурсів держави є уряд, центральний банк, державні цільові фонди та державні органи управління в регіонах.

Отже, *кредитні ресурси держави* — це частина доходів державного та місцевих бюджетів, позичені кошти іноземних та вітчизняних юридичних і фізичних осіб, а також залучені на добровільних засадах кошти для кредитування програм цільового соціально-економічного розвитку населення та суб'єктів господарювання.

У сучасній науковій літературі суб'єкти господарювання не розглядаються як кредитори. Зазвичай учені визначають кредитні ресурси підприємства як “сукупність кредитних коштів, залучених для фінансового забезпечення його функціонування”, які “формується на основі потреби в них для формування оборотних коштів і задоволення інвестиційних потреб” [6, 15]. Тобто підприємства, розглядаються лише як позичальники кредитних ресурсів для поповнення обігових коштів.

Водночас існування міжгосподарського кредиту вчені не заперечують. Тому якщо одне підприємство надає кредит іншому, то воно володіє певним обсягом кредитних ресурсів. Отже, зважаючи на “вимушений” характер міжгосподарського кредитування, кредитні ресурси підприємства не мають традиційного вигляду певного фонду, який можна використовувати для кредитних операцій. Міжгосподарський кредит набуває форми дебіторської заборгованості. Відповідно можна вважати, що кредитні ресурси підприємства виступатимуть допустимим рівнем дебіторської заборгованості, який у науковій літературі [5, 15] визначається за допомогою коефі-

цієнта залучення оборотних активів у дебіторську заборгованість.

Суб'єктами формування кредитних ресурсів для надання міжгосподарського кредиту є самі суб'єкти господарювання, оскільки вони використовують для кредитних цілей лише власний капітал. Відповідно джерелом формування кредитних ресурсів підприємств є лише власні кошти.

Отже, під *кредитними ресурсами суб'єктів господарювання* пропонуємо розуміти частину доходів, яку підприємство на добровільних засадах погоджується отримати в майбутньому з метою реалізації більшого обсягу товарної продукції у теперішньому періоді, або допустимий рівень дебіторської заборгованості.

Небанківські фінансово-кредитні установи теж є активними кредиторами ринку, оскільки залучають кошти юридичних та фізичних осіб із подальшим розміщенням їх у дохідні активи.

Відповідно до Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” небанківська фінансова установа — це юридична особа, яка надає одну чи кілька фінансових послуг і внесена до Державного реєстру фінансових установ в установленому законодавством України порядку [14]. До небанківських фінансових установ належать кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії та інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг. Однак у ролі суб'єктів — кредиторів кредитного ринку виступають лише кредитні спілки, ломбарди, факторингові, лізингові та фінансові компанії. Кожна з перелічених установ займає свою нішу в кредитуванні юридичних та фізичних осіб відповідно до нормативно-правових документів, які визначають її статус та вид діяльності на ринку фінансових послуг.

Так, згідно із Законом України “Про кредитні спілки” кредитна спілка — це неприбуткова організація, заснована фізичними особами на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки. Кредитна спілка діє на основі самофінансування та формує фонд кредит-

них ресурсів за рахунок внесків юридичних і фізичних осіб – учасників спілки [13]. Вона також може залучати на договірних засадах кредити банків та об'єднаної кредитної спілки, кошти інших установ та організацій виключно для надання кредитів своїм членам.

Отже, *кредитні ресурси кредитної спілки* – це фонд коштів, сформований із членських, пайових, ошадних та депозитних внесків юридичних і фізичних осіб – учасників цієї спілки, а зрідка й банківських кредитів, для кредитування її членів. Джерелами формування ресурсів кредитної спілки є її кошти у вигляді частини власного капіталу, залучені кошти – внески учасників кредитної спілки та позичені кошти – кредити банків або об'єднаної кредитної спілки.

Положенням “Про порядок надання фінансових послуг ломбардами” визначено, що ломбард – це фінансова установа, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна на визначений строк і під процент та надання ним супутніх послуг. Залученими коштами ломбарду можуть бути банківські кредити або залучені кошти від юридичних осіб відповідно до законодавства України [9]. Як бачимо, законодавством ототожнюються поняття залучених та позичених коштів, оскільки банківські кредити вважаються залученими коштами.

На нашу думку, *кредитні ресурси ломбарду* доцільно трактувати як сукупність власних і позичених коштів, котрі використовуються для надання кредитів населенню та підприємцям. Власні кошти – це частина статутного капіталу й отриманого прибутку, а позичені кошти – це кредити банківських установ.

Правові засади факторингу в Україні визначаються Законом України “Про банки і банківську діяльність”, статтею 350 Господарського кодексу України та статтею 73 Цивільного кодексу України. Відповідно до Закону України “Про банки і банківську діяльність” факторинг – це “придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги із взяттям на себе виконання таких вимог і приймання платежів” [11].

Факторингові компанії як фінансово-кредитні установи купують дебіторську заборгованість клієнтів, по-

в'язану з постачанням товарів або наданням послуг [4]. Варто зазначити, що законодавством заборонено факторинговим компаніям залучати або позичати кошти третіх осіб для надання факторингових послуг. Це обмежує ресурсну базу факторів лише власним капіталом та ставить їх у неконкурентне становище порівняно з банками, які також надають факторингові послуги.

Отже, *кредитними ресурсами факторингової компанії* є власні кошти, за рахунок яких може бути викуплена дебіторська заборгованість у клієнтів компанії.

Лізингова компанія – це юридична особа, яка передає право володіння й користування неспоживною реччю (предметом лізингу), визначеною індивідуальними ознаками та віднесеною згідно з законодавством до основних фондів, фізичній або юридичній особі (лізингоодержувачу) за договором лізингу [7].

Кредитними ресурсами лізингової компанії є майно, на яке передається право тимчасового володіння й користування при укладенні лізингової угоди, а джерелом формування кредитних ресурсів лізингодавця є власні кошти у вигляді власного капіталу та позичені – банківські кредити.

До небанківських фінансових установ належать також фінансові компанії. Відповідно до Положення “Про Державний реєстр фінансових установ” фінансова компанія – це фінансова установа, яка надає фінансові послуги, державне регулювання яких відповідно до законодавства віднесено до компетенції Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг, та яка не є страховиком, фінансовою установою, яка надає послуги з накопичувального пенсійного забезпечення, фінансовою установою – юридичною особою публічного права, а також кредитною установою, в тому числі кредитною спілкою та ломбардом [10].

Загалом фінансові компанії визначаються як небанківські інститути кредитної системи, що спеціалізуються на кредитуванні продажу споживчих товарів із відстрочкою платежу. Кредитні ресурси фінансових компаній формуються шляхом акумулювання грошових коштів переважно юридичних осіб і менше – фізичних осіб; продажу комерційних паперів, випуску акцій та облігацій. Залучені кошти надаються споживачам у вигляді кредитів. Фінансові компанії сплачують

своїм вкладникам вищі проценти, ніж комерційні банки.

Таким чином, *кредитні ресурси фінансової компанії* – це акумульовані кошти фізичних та юридичних осіб, а також залучені та позичені кошти на ринку цінних паперів, які використовуються для споживчого кредитування. Відповідно джерелами формування кредитних ресурсів фінансових компаній є власні, залучені та позичені кошти.

Отже, можна вважати, що *кредитні ресурси небанківських фінансово-кредитних установ* – це частина їхнього власного капіталу, залучені кошти юридичних і фізичних осіб або позичені кошти, які установи акумулюють з метою надання певних видів кредиту, виходячи зі своєї спеціалізації на кредитному ринку, на умовах платності, поворотності, строковості, забезпеченості та цільового використання.

Суб'єктами формування кредитних ресурсів небанківських фінансово-кредитних установ є: самі установи, юридичні та фізичні особи, а в окремих випадках – держава та банківські установи (коли вони виступають кредиторами).

Найбільш дослідженим та водночас дискусійним питанням у науковій літературі є визначення, формування та використання кредитних ресурсів банківських установ. Величезні масштаби кредитування економіки потребують формування відповідних обсягів кредитних ресурсів. Зважаючи на важливе значення банківського кредитування для соціально-економічного розвитку держави, розглянемо детальніше особливості формування кредитних ресурсів банками.

Зазвичай у науковій літературі [1, 2, 3, 5, 8] кредитні ресурси банку визначено як “кошти, що є в розпорядженні банку та які можуть використовуватися ним для кредитних операцій”. Тобто обсяг кредитних ресурсів дає певні можливості, які може реалізувати банк за сприятливих обставин. Кредитні ресурси банки формують та використовують для забезпечення своєї повсякденної комерційної діяльності – кредитування юридичних і фізичних осіб задля отримання прибутку. Тобто прибутковість діяльності банків безпосередньо залежить від сформованого обсягу кредитних ресурсів.

Суб'єктами формування кредитних ресурсів банку є:

1. Фізичні особи (населення) і держава, які є основними “постачальни-

Дефініція поняття “кредитні ресурси” залежно від суб’єктного складу кредиторів	
Поняття	Визначення
Кредитні ресурси банку	– це кошти, що є в розпорядженні банку, і які можуть використовуватися ним для кредитних операцій
Кредитні ресурси держави	– це частини доходів державного та місцевих бюджетів, кредити іноземних та вітчизняних юридичних і фізичних осіб, а також залучені на добровільних засадах кошти для кредитування програм цільового соціально-економічного розвитку населення та суб’єктів господарювання
Кредитні ресурси суб’єктів господарювання	– це допустимий рівень дебіторської заборгованості; – це частина доходів, яку підприємство на добровільних засадах погоджується отримати в майбутньому з метою реалізації більшої частини товарної продукції у теперішньому періоді
Кредитні ресурси небанківських фінансових установ	– це частина власного капіталу, залучені кошти юридичних і фізичних осіб або позичені кошти, які установи акумулюють з метою надання певних видів кредиту, виходячи зі своєї спеціалізації на кредитному ринку, на умовах платності, поворотності й терміновості
у тому числі:	
кредитні ресурси фінансової компанії	– це акумульовані кошти фізичних і юридичних осіб, а також залучені кошти на ринку цінних паперів, які використовуються для споживчого кредитування
кредитні ресурси лізингової компанії	– це майно, на яке передається право тимчасового володіння і користування при укладенні лізингової угоди
кредитні ресурси факторингової компанії	– це власні кошти, за рахунок яких може бути викуплена дебіторська заборгованість у клієнтів компанії
кредитні ресурси ломбарду	– це сукупність власних та позичених коштів, які використовуються для надання кредитів населенню
кредитні ресурси кредитної спілки	– це фонд коштів, сформований із членських, пайових, ощадних і депозитних внесків юридичних та фізичних осіб – учасників кредитної спілки, а деколи і банківських кредитів для кредитування її учасників

Джерело: власна розробка авторів.

ками” кредитних ресурсів банків у вигляді банківських депозитів;

2. Суб’єкти господарювання, в яких утворюються тимчасово вільні кошти на поточних рахунках банків;

3. Самі комерційні банки, які для формування кредитних ресурсів можуть використовувати частину власного капіталу або позичати на міжбанківському кредитному ринку.

Отже, основними джерелами формування банківських кредитних ресурсів є: власні кошти банків; залучені: залишки на розрахункових та поточних (валютних) рахунках, кошти юридичних та фізичних осіб на депозитних рахунках до запитання та строкові; позичені – міжбанківські кредити і кошти, одержані від випуску цінних паперів.

На основі проведеного наукового аналізу сутності й економічного змісту поняття “кредитні ресурси” залежно від суб’єктного складу кредиторів узагальнено результати в таблиці.

Виходячи з наведених вище визначень поняття “кредитні ресурси”, окреслимо їхні спільні та відмінні риси.

Отже, кредитні ресурси всіх кредиторів формуються та використовуються ними для проведення кредитних операцій. Усі групи кредиторів як кредитні ресурси використовують частину власного капіталу, однак інші джерела формування кредитних ресурсів можуть відрізнятися, як і

передумови формування кредитних ресурсів. Так, для держави основним мотивом є можливість реалізації програм цільового соціально-економічного розвитку населення та суб’єктів господарювання; для банківських установ – це можливість проведення кредитних операцій з метою отримання прибутку; для небанківських фінансово-кредитних установ – це забезпечення нетипових для банків видів кредитів, а для суб’єктів господарювання – це можливість збільшення обсягів реалізації товарної продукції.

Таким чином, дослідивши і проаналізувавши сутність та економічний зміст поняття “кредитні ресурси” всіх кредиторів кредитного ринку, пропонуємо таке їхнє визначення: кредитні ресурси – це кошти, які використовуються суб’єктами-кредиторами для виконання кредитних операцій з метою отримання прибутку або досягнення соціально-економічного ефекту.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши передумови і джерела формування кредитних ресурсів, можна зробити такі висновки:

1. У сучасній науковій літературі поняття “кредитні ресурси” досліджене лише відносно банківських установ, що звужує його трактування;

2. Поняття “кредитні ресурси” є комплексним, а його розгляд потрібно

проводити окремо для кожного суб’єкта – кредитора кредитного ринку;

3. Кредитні ресурси – це кошти, які використовуються суб’єктами-кредиторами для виконання кредитних операцій з метою отримання прибутку або досягнення соціально-економічного ефекту;

4. Кожна група кредиторів має свої передумови та джерела формування кредитних ресурсів;

5. Найбільші обсяги кредитних ресурсів зосереджено в банківській системі, чому сприяє специфіка банківської діяльності та безпосередній вплив обсягів кредитних ресурсів на рівень прибутку банків.

Список використаних джерел

1. Кредитування і контроль: підручник / авт. кол.: Т.С.Сможенко, Р.А.Слав’юк, Р.Р.Коцювська та ін.; за заг. ред. Т.С.Сможенко, Р.А.Слав’юка. – К.: УБС НБУ, 2012. – 375 с. – (Ukrainian source).

2. Владичин У. В. Банківське кредитування: Навчальний посібник / За ред. С.К.Реверчука. / У.В.Владичин. – К.: Атіка, 2008. – 254 с. – (Ukrainian source).

3. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа: Підручник. Затверджено МОН / О.Д.Вовчак, Н.М.Руцишин. – К., 2008. – 564 с. – (Ukrainian source).

4. Еш С. М. Фінансовий ринок. Навч. посіб. 2-ге вид. / С.М.Еш. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 528 с. – (Ukrainian source).

5. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник / А.Г.Загородній, Г.Л.Вознюк – Львів: Вид-во НУ “Львівська політехніка”, 2005. – 714 с. – (Ukrainian source).

6. Заходжай В. Статистичне вивчення обсягу, складу й динаміки кредитних вкладень і кредитних ресурсів // Персонал. – 2006. – № 5. – С. 13–16. – (Ukrainian source).

7. Класифікація інституційних секторів економіки України. Наказ Державного комітету статистики України від 18.04.2005р. №96. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0096202-05>.

8. Лагутін В. Д. / Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. / В.Д.Лагутін. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 215 с. – (Ukrainian source).

9. Положення “Про порядок надання фінансових послуг ломбардами”. Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг Украї-

ни від 26.04.2005 р., № 3981. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0565-05>.

10. Положення “Про Державний реєстр фінансових установ”. Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 28.11.2013 р., № 4368. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2161-13>.

11. Про банки і банківську діяльність. Закон України від 07.12.2000 р.,

№ 2121-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001, № 5–6. — С. 30–42. — (Ukrainian source).

12. Положення “Про порядок надання пільгових довготермінових кредитів молодим сім’ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) і придбання житла”. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 травня 2001 року № 584. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/584-2001-%D0%BF>.

13. Про кредитні спілки. Закон Украї-

ни від 20.12.2001 р. № 2908-III // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 15. — С. 101–118. — (Ukrainian source).

14. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг. Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 1. — С. 1–16. — (Ukrainian source).

15. Слав’юк Р. А. Фінанси підприємств: підручник / Р.А.Слав’юк; Національний банк України, Університет банківської справи. — К.: УБС НБУ: Знання, 2010. — 550 с. — (Ukrainian source).

Фінансова грамотність/

Турнір юних знавців фінансів The tournament of young finance experts

За підтримки Університету банківської справи НБУ та управління Національного банку України в Дніпропетровській області тут успішно провели Всеукраїнський тиждень фінансової грамотності та перший Всеукраїнський турнір “Фінансова грамотність”.

The All-Ukrainian week of financial literacy and the First All-Ukrainian Tournament “Financial Literacy” were held in Dnipropetrovsk Oblast under the aegis of the NBU University of Banking and NBU Office in Dnipropetrovsk Oblast.

Ці необхідні для молодого покоління заходи проводили в рамках дослідно-експериментального освітнього проекту з підвищення рівня фінансової грамотності української молоді, який реалізує Університет банківської справи НБУ за підтримки Національного банку України та програми розвитку фінансового сектору USAID/FINREP. Проект було започатковано в 2012 році, й за цей час науковцями університету розроблено програму навчального курсу “Фінансова грамотність” за вибором, підготовлено десятки вчителів для його викладання, випущено посібники для педагогів та учнів і робочий зошит з фінансової грамотності, підручник “Фінансова грамотність”, а також електронний посібник. У проекті беруть участь близько 800 шкіл з усіх областей України, в яких викладають цей предмет старшокласникам.

Під час Всеукраїнського тижня фінансової грамотності і Всесвітнього дня заощаджень, який пройшов у його рамках, викладачі місцевого університету імені Альфреда Нобеля, вчителі загальноосвітніх шкіл та фахівці управління Національного банку в Дніпропетровській області провели низку освітніх заходів для різних вікових і соціальних груп населення за спеціально розробленими НБУ методичними рекомендаціями та сценаріями

відповідно до цільових аудиторій із їхніми особливостями та сферою інтересів. Зокрема читали лекції, проводили тематичні уроки, надавали роз’яснення щодо ведення сімейного бюджету, виховання звички до заощаджень та інвестицій, основних принципів фінансового обліку, надання правдивої інформації про основні фінансові продукти, за допомогою яких можна реалізувати свої плани.

Родзинкою фінансово-просвітницької діяльності в області став перший Всеукраїнський турнір “Фінансова грамотність”, ініціаторами якого виступили Університет банківської справи НБУ за підтримки Національного банку України. Змагання юних знавців проходили на базі Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. У ньому взяли участь 14 шкільних збірних із Миколаївської, Херсонської, Запорізької, Вінницької, Житомирської, Дніпропетровської, Кіровоградської, Черкаської, Харківської, Київської, Сумської та Донецької областей, а також команда з Києва. Варто зазначити, що до турніру всі його учасники прослухали спеціальний навчальний курс “Фінансова грамотність”.

Під час дебатів школярі мали дати відповіді на 20 конкурсних запитань, які стосувалися банківської справи, податкової системи, фінансових видатків та

фондового ринку України загалом. У форматі дебатів школярам потрібно було по черзі проявити свої знання та навички в ролі доповідачів, опонентів і рецензентів. Перемогу в змаганні вибороли представники Сумської області, друге місце посіли харків’яни, третю сходинку поділили між собою команди з Донецчини та Києва.

Переможцям турніру, а також тим, хто показав високі результати, організатори вручили цінні подарунки, зокрема сертифікати на знижки на навчання у Дніпропетровському університеті імені Альфреда Нобеля та Університеті банківської справи НБУ, медалі від Національного банку і запрошення на екскурсію до культурно-ділового центру “Менора”. Присуджувалися також нагороди за толерантність, уміння вести дискусію, за кмітливість і креативність, були й персональні відзнаки від кафедри Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля.

Особливою нагородою турніру стали унікальні дерев’яні флешки, оздоблені петриківським розписом.

*Інформацію надано управлінням Національного банку України в Дніпропетровській області.
Information was given by the NBU Office in Dnipropetrovsk Oblast.*